

Sygnatura akt II Ns 2441/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 sierpnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR K. T.

Protokolant staż. M. P.

po rozpoznaniu w dniu 10 sierpnia 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku J. S.

z udziałem S. P. (1), S. P. (2), T. C. (1) i B. C.

o stwierdzenie nabycia spadku po M. P. (2)

postanawia

1.stwierdzić, że spadek po M. P. (2) z domu P., córce M. i A., zmarłej w dniu 28 sierpnia 2014 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 12 kwietnia 2000 roku, otwartego i ogłoszonego w niniejszej sprawie w dniu 11 lutego 2015 roku, nabyli: synowie: S. P. (1) (syn K. J.) i S. P. (2) (syn K. J.) oraz córki: T. C. (1) z domu P. (córka K. J.) i B. C. z domu P. (córka K. J.) po 1/4 (jednej czwartej) części każde z nich;

2.obciążyć wnioskodawczynię na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi- Widzewa w Łodzi kwotą (...),10 (tysiąc sześćset siedemnaście 10/100) złotych tytułem tymczasowo wyłożonych wydatków;

3.ustalić, że wnioskodawczyni i uczestnicy postępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygnatura akt II Ns 2441/14

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 25 listopada 2014 roku wnioskodawczyni J. S. wniosła o stwierdzenie, iż spadek po M. P. (2) nabyły na podstawie ustawy jej dzieci: B. C., T. C. (1), S. P. (1), S. P. (2) i J. S., w częściach równych.

(wniosek- k. 3-4)

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka T. C. (1) co do zasady przyłączyła się do wniosku, z tym, że wniosła o stwierdzenie, iż spadek na podstawie testamentu nabyły dzieci: B. C., S. P. (1), T. C. (1) i S. P. (2) każdy po 1/4 części. Nadto wniosła o otwarcie i ogłoszenie testamentu z dnia 12 kwietnia 2000 roku sporządzonego przed notariuszem B. M., repertorium A 2191/2000, a także o ustalenie iż każdy z uczestników postępowania ponosi koszty sądowe związane ze swoim udziałem w sprawie.

(odpowiedź na wniosek k. 14-15)

Wnioskodawczyni reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru w osobie adwokata, podtrzymała wniosek o stwierdzenie spadku po spadkodawczyni na podstawie ustawy kwestionując ważność (obu) testamentów z uwagi na okoliczność, iż w chwili ich sporządzania spadkodawczyni pozostawała w stanie wyłączającym świadome podjęcie

decyzji i wyrażenie woli z uwagi na stan jej zdrowia. Uczestnicy wnieśli o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu, nie kwestionując ważności (obu) testamentów.

(protokół rozprawy k. 25-28)

Pełnomocnik wnioskodawczyni cofnął wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychiatry i neurologa, złożony uprzednio w piśmie przygotowawczym.

(pisma przygotowawcze- k. 32 i 265)

Ostatecznie pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o stwierdzenie nabycia spadku na podstawie drugiego testamentu.

(protokół rozprawy k. 336-337)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. P. (2) zmarła w dniu 28 sierpnia 2014 roku w Ł., gdzie ostatnio stale przed śmiercią zamieszkiwała. Zmarła jako wdowa po K. P.. Pozostawiła pięcioro dzieci B. C., T. C. (1), S. P. (1), S. P. (2) i J. S.. Innych dzieci nie miała, w tym przysposobionych, pozamażeńskich, ani takich, które zmarły. Nikt ze spadkobierców nie zrzekł się dziedziczenia. Nikt nie złożył oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, ani nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. O zgonie spadkodawczyni wszyscy spadkobiercy dowiedzieli się w dniu jej śmierci.

(odpisy skrócone aktów stanu cywilnego k. 5-11 , zapewnienie spadkowe k. 27)

W dniu 03 grudnia 1998 roku przed notariuszem, M. P. (2) oświadczyła, że do całości spadku po niej powołuje męża K. P.. W dniu 12 kwietnia 2000 roku przed notariuszem, M. P. (2) oświadczyła, że do całości spadku po niej powołuje męża K. P., a w przypadku gdyby wymieniony nie chciał lub nie mógł dziedziczyć do całego spadku powołuje w częściach równych dzieci swoje i K.: B. C., S. P. (1), T. C. (2) oraz S. P. (2). Jednocześnie oświadczyła, iż wydziedzicza córkę J. S. z domu P., ponieważ, mimo iż została obdarowana majątkiem dużej wartości nie poczuwa się do wdzięczności z tego tytułu i celowo utrudnia dokonanie rozliczeń majątkowych dotyczących nieruchomości nabytej w drodze spadku przez rodzinę, tj. wbrew woli spadkodawczyni postępuje upoczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego oraz upoczywie nie dopełnia względem spadkodawczyni obowiązków rodzinnych. Testamenty zostały otwarte i ogłoszone przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi w dniu 11 lutego 2015 roku.

(testament y załączone o oddzielnych obwolutach)

M. P. (2) leczona była systematycznie z powodu cukrzycy, regularnie przyjmowała leki przeciwcukrzycowe. Poziom cukrów utrzymywał się na zadowalającym poziomie co pozwalało na uniknięcie powikłań cukrzycy. Wykluczono powikłanie cukrzycy pod postacią angiopatii cukrzycowej, nie stwierdzono również cech polineuropatii cukrzycowej. Badanie tomografii komputerowej głowy z 2014 roku mieściło się w granicach normy wiekowej i nie wykazywało ognisk poudarowych ani ogólnikowych zaników korowo-podkorowych mózgu, które mogłyby wpływać na sprawność umysłowych spadkodawczyni. Spadkodawczyni nie leczyła się psychiatrycznie, neurologicznie, nie korzystała również z pomocy psychologicznej. Spadkodawczyni nie przepisywano leków psychotropowych ani uspokajających. W dokumentacji medycznej spadkodawczyni nie opisywano zaburzeń psychicznych i zaburzeń pamięci. Spadkodawczyni sporządzając testamenty była w stanie świadomie i swobodnie podjąć decyzję i wyrazić wolę.

(pisemna opinia biegłego neurologa k. 299-302, pisemna opinia sądowo-psychiatryczna k. 315-317, dokumentacja medyczna k. 47-111, 155, 160, 173-188, 190-202, 204-208, 212-218, 221-223, 228-253, 270)

Sąd zważył, co następuje:

Powołanie do spadku może wynikać z ustawy albo z testamentu (art. 926 § 1 k.c.) Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (art. 926 § 2 k.c.) Zgodnie z normą art. 943 k.c. spadkodawca może w każdej chwili odwołać

zarówno cały testament, jak i poszczególne jego postanowienia, przy czym odwołanie testamentu może nastąpić m.in. poprzez sporządzenie nowego testamentu (art. 946 k.c.)

Z ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie wynika, że spadkodawczyni M. P. (2) zmarła jako wdowa, miała pięcioro dzieci będących jej spadkobiercami ustawowymi. Jednocześnie, w toku postępowania zostały złożone dwa testamenty notarialne. Ważność tych testamentów została zakwestionowana przez wnioskodawczynię, która podniosła, że spadkodawczyni od wielu lat chorowała na cukrzycę i dlatego też w chwili sporządzenia testamentu nie mogła być w stanie świadome i skutecznie rozporządzić swoim majątkiem, jak twierdziła wnioskodawczyni. Zgodnie z treścią art. 944 § 1 k.c., sporządzić testament, jak też go odwołać, może tylko osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych. Z kolei, w myśl art. 945 § 1 k.c., testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony: 1) w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli; 2) pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści; 3) pod wpływem groźby.

Wnioskodawczyni kwestionowała ważność obu testamentów notarialnych w ten sposób, że wskazywała na brak swobody testowania spadkodawczyni z uwagi na jej chorobę cukrzycy i wniosła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii i psychiatrii, który to wniosek dowodowy w toku postępowania cofnęła. Zgodnie jednak z art. 670 k.p.c., w postępowaniu sądowym sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą. Sąd ma zatem obowiązek ustalenia z urzędu spadkobierców, a w konsekwencji powinien zbadać ważność testamentów, co do których zgłoszono zarzut nieważności, dlatego też z urzędu dopuścił dowód z opinii tych biegłych sądowych. Wnioski zawarte w sporządzonych opiniach biegłych były jednoznaczne i nie budziły wątpliwości Sądu, jak i zainteresowanych w sprawie, którzy nie wnosili o wydanie opinii uzupełniających czy też dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych. Biegły neurolog wskazał, iż na podstawie dokumentacji lekarskiej znajdującej się w aktach sprawy brak jest jakichkolwiek danych by spadkodawczyni sporządziła testamenty z dnia 3 grudnia 1998 roku i 12 kwietnia 2000 roku w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Biegła psychiatra podkreśliła, iż spadkodawczyni nie leczyła się psychiatrycznie, neurologicznie, nie korzystała również z pomocy psychologicznej. Spadkodawczyni nie przepisywano leków psychotropowych ani uspokajających. W dokumentacji medycznej spadkodawczyni nie opisywano zaburzeń psychicznych i zaburzeń pamięci. W ocenie biegłej M. P. (2) w trakcie sporządzania testamentów była w stanie świadome i swobodnie podjąć decyzję i wyrazić wolę.

Mając na uwadze powyższe, stwierdzono nabycie spadku po M. P. (2) zmarłej w dniu 28 sierpnia 2014 roku jak w pkt I postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520§2 k.p.c., zgodnie z którym, jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów sądowych tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa. W kontekście powyższego, Sąd nałożył obowiązek zwrotu kosztów związanych ze sporządzeniem opinii biegłych i zwrotu wydatków dla placówek medycznych za sporządzenie kserokopii dokumentacji medycznej spadkodawczyni na wnioskodawczynię. To ona bowiem kwestionowała ważność testamentu, wnosila o dopuszczenie dowodów z opinii biegłych z zakresu neurologii i psychiatrii oraz wnosila o przesłanie dokumentacji medycznej. Wprawdzie pełnomocnik wnioskodawczyni w toku postępowania cofnął wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych sądowych, jednak ze względu na podniesione przez wnioskodawczynię wątpliwości co do ważności testamentów Sąd dopuścił te dowody z urzędu, ponosząc tymczasowo wydatki z nimi związane (taki obowiązek wynika z przytoczonego już art. 670 kpc). Samo cofnięcie wniosku o biegłych, przy podtrzymywaniu zarzutu nieważności testamentów i wniosków o zgromadzenie dokumentacji medycznej nie uprawniało Sądu do odstąpienia od zbadania ważności testamentów. Wnioskodawczyni, reprezentowana przez pełnomocnika zawodowego, winna zdawać sobie sprawę ze skutków podniesienia tak daleko idącego zarzutu w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, jakim jest zakwestionowanie sporządzenia testamentu w sposób świadomy. Wnioskodawczyni kwestionując ważność testamentów powoływała się wyłącznie na chorobę cukrzycy, na którą od wielu lat cierpiała spadkodawczyni i na ewentualne jej następstwa dla zdrowia psychicznego spadkodawczyni. Wnioskodawczyni nie wskazała jednak na żadne konkretne przypadki, zdarzenia, okoliczności, poza samą okolicznością cierpienia przez spadkodawczynię na cukrzycę, które mogłyby stanowić przejawy występowania u

spadkodawczyni w dacie sporządzania testamentów stanu wyłączającego świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, czyniąc zasadnymi wątpliwości wnioskodawczyni w tym zakresie. Tymczasem w ramach twierdzeń, a tym bardziej dowodów, nie wskazywała na takie okoliczności, co przy treści sporządzonych opinii przez biegłych, z których wynika brak jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że stan zdrowia spadkodawczyni wyłączał możliwość sporządzenia ważnego testamentu, świadczy o pochwopności podniesienia omawianego zarzutu. Koszty związane z przeprowadzeniem tych dowodów powstały więc wyłącznie w związku z udziałem i stanowiskiem w sprawie wnioskodawczyni, które ostatecznie okazało się być niezasadne, wobec czego to ona jest obowiązana zwrócić te wydatki poniesione tymczasowo przez Skarb Państwa wobec przeprowadzenia wnioskowanych dowodów, skoro jej stanowisko zmierzające do zakwestionowania testamentu było sprzeczne ze stanowiskiem wszystkich pozostałych uczestników.

Stosownie do powyższego, Sąd nakazał pobrać od wnioskodawczyni na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 1617,10 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, na którą składała się kwota 172,05 zł za sporządzenie kserokopii dokumentacji medycznej, kwota 975,05 zł za wynagrodzenie biegłego sądowego z zakresu neurologii oraz kwota 470 zł za wynagrodzenie biegłego sądowego lekarza psychiatrii. Rozstrzygnięcie to znajduje swoją podstawę prawną w art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust.1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2010 nr 90 poz. 594 ze zm.) Zgodnie z art. 83 ust. 2 ww ustawy, w orzeczeniu kończącym postępowanie Sąd orzeka o poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa wydatkach, stosując odpowiednio przepisy art. 113.

W pozostałym zakresie Sąd postanowił, iż wnioskodawczyni i uczestnicy powstępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.